

FOLK INSTRUMENTS, FOLK MUSIC AS A FACTOR OF FORMING THE SPIRITUAL AND MORAL CULTURAL POTENTIAL OF SOCIETY

Klara Mardaeva Abdurasulovna
Teacher of Termiz State University

Annotation

The problem of formation of spiritual and moral potential of society, value orientation through familiarizing the basic values of traditional music and song culture on the example of bayan players and accordionists is revised. On the basis of the research, a complex of measures on organization of spiritual and moral education of the young generation, a concept of socio-cultural, educational activities in the field of conservation and reproduction of cultural values and the younger generation exposure to them are recommended.

Keywords: tradition, generation, cultural values, state policy of the Russian Federation in the field of folk music and songwriting, music and song heritage, spirituality, patriotism, vitality.

Har bir xalqning o'ziga xos qo'shiqlari, raqslari va xalq cholg'ulari ularga hamroh bo'lishi yoki musiqani erkin ijro etishi, ularning his-tuyg'ularini ifodalash, ruhiy tuzilishi. Odamlarning yetuklik darajasi va hayotiyliigi ko'p jihatdan uning o'zi bilan munosabatlariga bog'liq milliy madaniyat, xalq an'analari. Hattoki xalq an'analari ko'proq e'zozlangan o'sha mamlakatlar va mintaqalarda e'tirof etilgan. munosabat yuqori bo'lgan odatlar axloqqa, axloqqa (Rossiyadagi Kavkaz, Hindiston, Xitoy, Yaponiya), u erda demografik vaziyat yaxshiroq, davomiyligi hayot yuqori, iqtisodiyot rivojlanmoqda. Rus xalqi, Rossiya yengdi qiyin davrlarini boshdan kechirdi, urushlarda g'alaba qozondi shu jumladan, xalq an'analari kuchli bo'lgani uchun[1]. Odamlar qo'shiq aytishdi, raqsga tushishdi, o'ynashdi ularning milliy asboblari. "Bojxona va an'analar har doim jamoat va shaxsiy hayotda erishilgan narsalarni mustahkamlaydi, ular barqarorlashtirishning kuchli ijtimoiy vositalari ijtimoiy munosabatlar o'rnatildi. Ular ... munosabatlarni yangi avlodlarga o'tkazishning ijtimoiy mexanizmlari bo'lib xizmat qildilar keksa avlodlar, hayotda takrorlanadi Bu munosabatlar yosh avlodlar, - deb yozadi I. V. Suxanov, bundan tashqari, uzluksizlikning muhimligini ko'rsatib, asosiy narsa haqida gapiradi. uning saqlanish holati. – Davomiylik ma'naviy madaniyat yangi avlodlar tomonidan o'z qabilasining urf-odatlarini va an'analariga qat'iy rioya qilish orqali erishildi; odamlar... Bu tizim orqali har bir xalq o'zini, uning ma'naviy madaniyatini, xarakteri va psixologiyasini

ketma-ket avlodlar qatorida takrorlaydi[2]. Ammo jiddiy va chuqur izlanish rus xalq cholg'u asboblarida ijro etishning saqlash jarayoniga ta'siri an'anaviy xalq madaniyati, jamiyatning ma'naviy-axloqiy salomatligi yo'q amalga oshirildi. Xalq musiqasi bilan qo'shiqchilikning munosabati ma'naviy-axloqiy yo'nalishlarga ega ijodkorlik, shaxsning maqsadi. Asosan, tadqiqot tarixiy mavzuda olib borildi: qaerda, qachon u yoki bu ma'lum bir cholg'u asbobining qachon paydo bo'lishi va qanday tarqalishi hodisasi. Ammo bu holatda ham juda ko'p kelishmovchiliklar mavjud. Bunga misol qilib domra haqidagi bahsni keltirish mumkin: bu haqiqatan ham rus xalq cholg'usimi? V. V. Andreev tomonidan sun'iy ravishda yaratilganmi. Xalq madaniyati, rus xalq cholg'u asboblari tarixining turli tadqiqotchilari P.P.Veymarn, K.A.Vertkov, Yu. E. Boyko, A. S. Famintsyn, N. I. Kostomarov, N. F. Findeizen va boshqalar umuman olganda. rus tilida bunday turli cholg'uning mavjudligiga shubha. Masalan, peterburglik etnoinstrumentolog Yu.E.Boyko deb yozadi: "Bugungi kunda vosita "domra" deb ataladi va chalinadi Andreevskiy orkestrlarida, hech qachon an'anaviy xalq cholg'ulari amaliyotida mavjud emas edi va hozir ham mavjud emas[3]. Andreevning prototipi bo'lgan qadimgi buffon domraga kelsak, sun'iylik va chayqovchilik. bu aloqalarni K. A. Vertkov isbotlagan... Zamonaviy domra V. V. Andreevning ixtirosi ekanligiga shubha yo'q. Ko'pgina tadqiqotchilar ushbu nuqtaga erishadilar hatto tugma akkordeon va akkordeon ruscha tasniflanmagan xalq cholg'u asboblari, lekin chet elga, g'arbga yoki sharqqa. Hatto ilmiy jihatdan ham konferentsiyalar va seminarlar iborasi Ba'zan "ruscha tugma akkordeoni" yoki "ruscha akkordeon" muhokamaga sabab bo'ladi. Raqiblar boshlanadi bu asboblarning xorijiy kelib chiqishi va ishlab chiqarilishini isbotlash uchun ularni rus deb atash mumkin emas. Bu muammo ko'zga ko'ringan tadqiqotchi, nazariyotchi, san'atshunos M. I. Imxanitskiy hatto "Garmonika: qanday xalq cholg'usi" bo'limini bag'ishlagan. odamlar?" asosiy asarlaridan birida "Bayon va akkordeon san'ati tarixi". "Folklorshunoslar va musiqashunoslar orasida garmonikaning rus milliy o'ziga xosligi to'g'risida ba'zida shiddatli fikrlar mavjud edi. bahslar bo'lib, unda bu vosita faqat nemis ekanligi ta'kidlangan[4]. Agar murojaat qilsangiz milliy musiqa madaniyatining bir qator atoqli namoyandalarining fikrlariga, 20-asr boshlarida ishtiyoq bilan chaqirdi Rossiyada "ovozli garmonika" ni "yo'q qilish" uchun, buning sababini tushunish qiyin emas. birinchi navbatda, uning "xorijiy" kelib chiqishi edi[8]. Mashhur mahalliy bastakor va pianinochi S. M. Lyapunov deb yozgan edi: "Eng zararli rollardan biri bu yerda umumiy asbob chalinadi nemis kelib chiqishi - uyg'unlik". "Chet ellik", aniqrog'i "nemis" asbobning kelib chiqishi ... ko'p o'n yillar davomida uning asosiy argumenti edi raqiblar. (Aslida, garmonika ming yillar oldin qadimgi davrlarda paydo bo'lgan Xitoy.)". Yana bir nuqtai nazar bor: cholg'u

asboblari milliy emas, ular barcha millat va elatlarga tegishli. Va agar bu deydi "ruslashgan" nemis, fin, italyan yoki frantsuz, keyin bu qandaydir tarzda mumkin tushunish[5]. Ammo bunday pozitsiyani rus odami, ayniqsa professional musiqachi, oliy o'quv yurti professori o'jarlik bilan himoya qilganda. ta'lim muassasasi, keyin bu ko'rsatkich

maishiy ta'limning jiddiy kamchiliklari[10]. Va Butunrossiya sahifalarida "Narodnik" jurnali allaqachon bayan rus xalq yoki akademik milliy (yoki milliy bo'lmagan) cholg'u ekanligi haqida munozara boshlagan. Ba'zi ta'lim muassasalarida mavjud allaqachon tugma akkordeon va akkordeon bo'limlari yoki bo'limlari, xalq cholg'u asboblari emas. Bularning ruscha emas, akademik ekanligini ta'kidlaydigan narsa xalq cholg'u asboblari. Shuning uchun, bor edi nimani o'rganishga shoshilinch ehtiyoj rolni bayan va akkordeon, boshqa xalq cholg'u asboblari, qo'shiq ijro etadi urf-odatlarini saqlashda xalq ijodi, urf-odatlar, axloq, axloq va umuman millatning ma'naviy salomatligini saqlashda[6-17]. Qanday xalqning o'zi rus xalqini qabul qiladi asboblari, tugma akkordeon va akkordeon, u ko'rgan narsada ularning maqsadi, ularning o'z hayotida qanday pozitsiyasi, Rossiya taqdiri belgilaydi? Ushbu maqola muallifi eng ko'p murojaat qildi asarlardan boshlab turli xil birlamchi manbalar XIX va XX asr rus faylasuflari, zamonaviy maishiy tadqiqotlarga olimlar, musiqachilar, o'qituvchilar, sotsiologlar, shuningdek professorlar bilan birgalikda o'tkazildi.

Adabiyotlar:

1. Kholmatov, S. K. (2021). EXERCISE TECHNIQUES FOR THE PIANO. World Bulletin of Social Sciences, 5, 162-165.
2. Xushbekovich, X. S. (2022). FORTEPIANO IJROCHILIGIDA TEXNIK MASHQLARNI SAMARALI BAJARISH METODLARI VA IJOBIY NATIJADORLIGI. Conferencea, 131-135.
3. Xolmatov, S. X. (2022). BOSHLANG'ICH SINFLARDA FORTEPIANO O'RGATISH TEXNOLOGIYASI VA O'QUVCHILARDA MUSIQIY QOBILIYATLARNI RIVOJLANTIRISH. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(1), 52-61.
4. Khushbekovich, K. S. Music-wide Development of Special Exercises and Pedagogical Scientific Methods in the Performance of Piano Musical. International Journal on Integrated Education, 3(12), 333-335.
5. Холбоева, Г. У. (2016). Физическое воспитание детей дошкольного возраста. Евразийский научный журнал, (6), 462-464.
6. Холбоева, Г. У. (2016). Содержание и методика проведения физкультурных досугов в дошкольных учреждениях. Вестник современной науки, (6-2), 131-133.

7. Xolboyeva, G. U. (2022). МАКТАБГА ТАЙЙОРЛОВ GURUHI BOLALARIINI МАКТАВ ТА'LIMIGA ТАЙЙОРГАРЛИГИНИ SHAKLLANTIRISHNING MAZMUNI, PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TALABLARI. Academic research in educational sciences, 3(3), 792-794.
8. Алтибаева, Г. М. (2016). ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ДЕТСКИХ ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ. Вестник современной науки, (6-2), 15-18.
9. Алтибаева, Г. М. (2016). ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ С СЕМЬЯМИ ВОСПИТАННИКОВ. Вестник современной науки, (6-2), 19-22.
10. Altboeva, G. (2021). Processes Of Formation Intellectual Abilities of Preschool Teachers Through Innovative Technologies. Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences, 3, 18-21.
11. Норбутаев, Х. (2012). Мактаб укувчиларида экологик тафаккурни фанлараро шакллантириш (биология ва физика фанлари мисолида). Педагогика фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация автореферати.
12. Норбўтаев, Х. Б. (2016). Бошланғич синф табиатшунослик дарсларида инновацион педагогик технологиялардан фойдаланиш методикаси. Современное образование (Узбекистан), (6), 34-39.
13. Норбутаев, Х. Б. (2017). Формирования Экологического Знания У Школьников Изучение Учебных Материалов По Физики. Апробация, (2), 95-96.
14. Хуррамов, Р. (2022). Методика развития эвристических способностей студентов с помощью игры. Общество и инновации, 3(4), 188–194.
15. Rustam KHURRAMOV. (2022). DEVELOPING CREATIVE THINKING SKILLS OF STUDENTS THROUGH INTEGRATION-BASED PRIMARY CLASSES. European Scholar Journal, 3(8), 32-37.
16. Rustam KHURRAMOV. (2022). EDUCATIONAL TASKS IN THE PRIMARY CLASS ARE A TOOL FOR DEVELOPING STUDENTS' HEURISTIC SKILLS. World Bulletin of Social Sciences, 13, 22-25.
17. Рустам Хуррамов. (2022). Ўқув топшириқлари ўқувчиларнинг эвристик қобилиятларини ривожлантириш воситаси. E Conference Zone, 138–142

